



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI YA 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U
THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

LARA 2014

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: awara 2½

Bammbiri li li na masiatari a 6.

PFESANI

1. Heli bammbiri li na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A: Zwibveledzwa zwa vhusiki (Maanea) (50)
KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa zwilapfu zwa vhudavhidzani (30)
KHETHEKANYO YA C: Zwibveledzwa zwipfufhi zwa vhudavhidzani (20)
2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE NA INWE.
3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.
4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.
5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwiinwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu. Pulane yanu i tea u RANGELA maanea.
6. U pulana hothe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yothe nga u tala mutalo u budekanyaho khayoy.
7. Ni eletshedzwa u shumisa tshifhinga tshi todaho u swika henefha kha minetse ya:

80 kha KHETHEKANYO YA A
40 kha KHETHEKANYO YA B
30 kha KHETHEKANYO YA C
8. Nomborani phindulo dzanu sa zwe thoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri la mbudziso.
9. Nani phindulo inwe na inwe thoho yo teaho.

PFESANI: Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha thoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.
10. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: ZWIBVELEDZWA ZWA VHUSIKI (MAANEA)

MBUDZISO 1

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Zwivhuya zwe ra vhuya ra itelwa zwone vhuponi ha hashu. [50]
- 1.2 Yunivesithi yavhuḍi ine nda tama u dzhena khayo. [50]
- 1.3 Zwo tea u farelana na u hangwelana kha vhathu vhutshiloni. [50]
- 1.4 Zwe zwa nṱuṱuwedza uri ndi vhe na mikhwa yavhuḍi. [50]
- 1.5 Luṱingothendeleki zwikoloni lu tea u iledzwa. Tendani kana ni hanedze. [50]
- 1.6 Ṭalelani tshifanyiso itshi nga vhuronwane uri ni ḍo kona u ṅwala maanea ane a anana natsho. Maanea aṅu ni a ṅee ṱhoḥo ine na funa. [50]



[Tshibva kha: *LO Grade 10*]

[50]

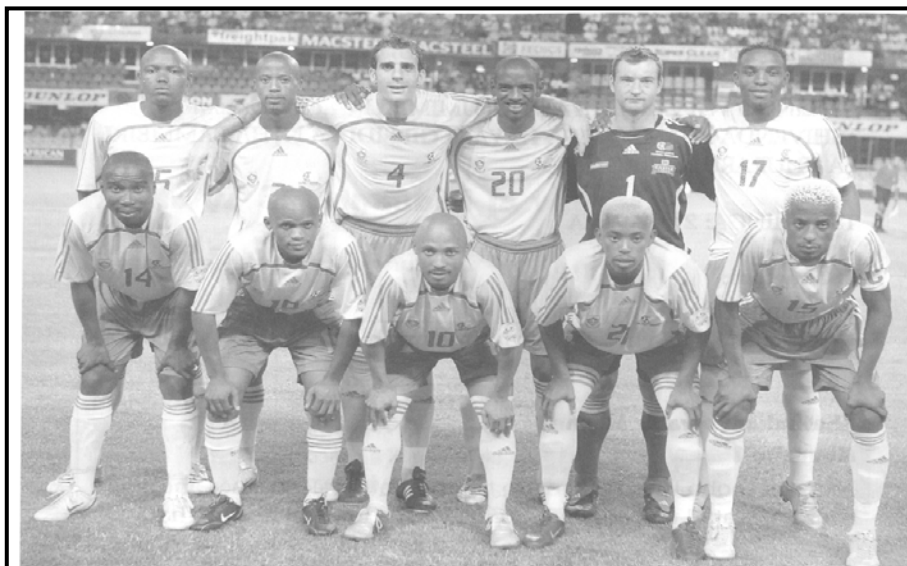
1.7 Tšalelani tshifanyiso itshi nga vhuronwane uri ni do kona u n'wala maanea ane a anana natsho. Maanea anu ni a nee thoho ine na funa.



[Tshi bva kha: *LO Grade 9*]

[50]

1.8 Tšalelani tshifanyiso itshi nga vhuronwane uri ni do kona u n'wala maanea ane a anana natsho. Maanea anu ni a nee thoho ine na funa.



[Tshi bva kha: *Laduma*]

[50]

TšHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

**KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA
VHUDAVHIDZANI**

MBUDZISO 2

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nna dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA VHUKONANI

Muniwe wa shaka lanu o phasela kha gireidi ya 11. Vhabebi vhawe vho ni humbela uri ni mu tutuwedze.

Inwi mu nwaleni vhurifhi ha u mu tutuwedza sa izwi no phasa iyo gireidi nga naledzi. [30]

2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU

Makhulu wanu vho lovha. Zwino vha muta vho vhona zwo tea uri ni vha thuse nga u nwalani nganeavhutshilo ya avho makhulu wanu.

Nwalani nganeavhutshilo iyo. [30]

2.3 MUVHIGO WA FOMALA

Ho vha na wekishopho yo dzudzanywaho nga vha Muhasho wa Pfunzo ya u pfumbudza khorombusi dza zwickolo. No vha muniwe wa vho dzhenelelaho iyo wekishopho. Nwalani muvhigo une na do u vhighela vhagudi vha tshikoloni tsha hanu nga ha zwe na pfumbudzwa khazwo. [30]

2.4 MUFHINDULANO

Thoho ya tshikolo Vho-Muthumuni vho tangedza mbilahelo dza Khoro ya Vhagudi malugana na vhagudi vha no da u lenga tshikoloni tsha hanu. Zwino inwi nwalani mufhindulano vhukati ha Lufuno na Vho-Muthumuni zwi tshi kwamana na u da ha vhagudi tshikoloni u lenga. [30]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30

KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha hone vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 KHUNGEDZELO

Vhadzulapo vho ya vha humbela u fhatelwa mavhengeletserekano a lushaka kha khamphani ya BBT. Mavhengele ayo o fhatwa o fhela, ho sala uri a vulwe uri vhatu vha tsini na kule vha kone u a shumisa. Nwalani khungedzelo ya mavhengele ayo hu u itela uri a kone u shumiswa nga vhadzulapo na vhatu vha kule.

[20]

3.2 DAYARI

Naiwaha tshikoloni tsha hanu hu khou ya u vha na mitambo ya sialala yo fhambanaho nga maduvha o fhambanaho. Sa mudzudzanyi wa mitambo iyo, inwi nwalani dayari ni tshi khou tou dodombedza zwothe zwine na do ita kha maduvha ayo o fhambanaho.

[20]

3.3 NDAELA

Makhulu wanu ndi muthu vhane vha khou vhaaisala nga nthani ha vhulwadze ha swigiri. Vha ya vha tshi phakha mishonga sibandela tsha henefho vhuponi ha hanu. Vho ni ruma uri ni ye ni yo vha dzhiela mishonga sibandela. No swika na wana mishonga yavho yo shandukiswa. Inwi nwalani ndaela ntswa ye na newa nga dokotela uri ni i fhe avho makhulu wanu.

[20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20
MARAGAGUTE: 100